

РЕШЕНИЕ

№ 147

гр. София, 02.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на четиринадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Женья Д.а

Николай Ст. Метанов

при участието на секретаря Таня Ж. Петрова Вълчева
като разгледа докладваното от Христо Лазаров Въззивно търговско дело № 20221001000892 по описа за 2022 година

Производството е по реда на глава двадесета от ГПК – Въззивно обжалване.

Образувано е по въззивна жалба от ищеца – ЗД „БУЛ ИНС“ АД, чрез адв. Илиев против решение № 910 от 21.07.2022г., постановено по т.д. № 20221100900520 по описа на СГС 2022г., т.о., VI-18 състав, в частта, с която е отхвърлен главният иск за 30 000 лева срещу предпочитания ответник – Гаранционен фонд, представляваща половината от изплатеното от ищеца

застрахователно обезщетение за неимуществени вреди, присъдено с влязло в сила решение по гр.д. № 4424/2015г. по описа на СГС, на С. Т. Б. – пострадал, като пътник в лек автомобил „БМВ“, с рег. № *****, при ПТП настъпило на 05.07.2014г., цялото в общ размер на 60 000 лв., причинено по вина на двамата водачи, включително на водача на колесния трактор „МТЗ“ № *. В условията на евентуалност решението е обжалвано и в частта, с която са отхвърлени евентуалните осъдителни искове за сумата над 9 000 до 30 000 лева срещу ответниците – В. И. Т., С. И. Т., и Д. И. Т./конституирани в качеството им на наследници по закон на първоначалния ищец – И. Д. Т./, представляваща съответна част от изплатеното от ищеца застрахователно обезщетение за неимуществени вреди, присъдено с влязло в сила решение по гр.д. № 4424/2015г. по описа на СГС, на С. Т. Б. – пострадал пътник в лек автомобил „БМВ“, с рег. № *****, при ПТП настъпило на 05.07.2014г., цялото в общ размер на 60 000 лв., причинено по вина на двамата водачи, включително на водача на колесния трактор „МТЗ“ № *.

Въззивникът/ищецът - ЗД „БУЛ ИНС“ АД счита, че обжалваното решение е неправилно поради нарушение на материалния закон, съществени нарушения на съдопроизводствените правила и в противоречие със събраните по делото доказателства. Въззивникът твърди, че в чл. 265, ал. 2 КЗ/отм./ няма забрана да се предяви претенция срещу Гаранционния фонд, от застрахователя изпълнил неговото задължение по чл. 288 КЗ/отм./. Счита, че щом Гаранционния фонд имал задължение да заплати щетите на увреденото лице причинено от делинквента без застраховка ГО, то застрахователят е платил чуждо задължение за това обезщетение и имал право да репарира тези вреди от фонда. Според въззивника, липсата на уредена от закона или договора солидарна отговорност между ищеца и фонда, не освобождавала последния от задължението му да заплати процесните суми на основание чл. 74 или чл. 59 ЗЗД. Твърди, че разпоредбата на чл. 288 ал. 1 и ал. 2 КЗ/отм./, урежда само случаи, в които се изплащало обезщетение, но не и на кого. На следващо място твърди, че пострадалият можел да иска обезщетение за претърпените вреди от застрахователя, респективно от Гаранционния фонд или от делинквента по свой избор. Наличието на солидарна отговорност между ищеца и предпочитания ответник била без значение, тъй като всеки от тях отговарял в пълен размер пред увреденото лице, поради което били налице предпоставките на чл. 74 ЗЗД, евентуално на чл. 59 ЗЗД. По евентуалните искове срещу ответниците физически лица твърди, че неправилно е определена отговорността в размер на 30 % от подлежащите на обезщетяване вреди, в която част решението било пристрастно и тенденциозно, досежно степента на съпричиняване. На следващо място твърди, че единствените възражения на първоначалния ответник – И. Д. Т. в отговора на исковата молба, били само, че не е нарушил правилата за движение, че тракторът не е негова собственост и че за него не е възникнало задължение да сключва застраховка ГО на автомобилистите. Според въззивника, останалите възражения на ответниците – наследници по закон, изложили съображения в становище от 12.04.2022г., били преклудирани и процесуално недопустими. Моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да постанови друго, с което да уважи предявените искове в заявената им поредност. Претендира разноски за двете инстанции.

Въззиваемият/ответникът – Гаранционен фонд е подал в срок отговор на въззивната жалба, чрез юр. Ш.. Излага подробни съображения по всяко едно от твърденията на въззивника, които ще бъдат съответно разгледани при обсъждане на доводите във въззивната жалба. Моли въззивния съд да остави без уважение въззивната жалба и да потвърди обжалваното решение, което счита за правилно и законосъобразно, в частта, с която е отхвърлен предявеният иск срещу фонда. Претендира юр. възнаграждение за въззивното производство в размер на 300 лева, на основание чл. 78, ал. 8 ГПК.

Въззиваемите/ответниците – В. И. Т., С. И. Т. и Д. И. Т. са подали в срок отговор на въззивната жалба, чрез адв. З.. Считат, че въззивната жалба е неоснователна в частта срещу евентуалните ответници. Твърдят, че ищецът не е доказал при условията на пълно и главно доказване всички елементи, от които черпи своите права. Молят въззивния съд да отхвърли въззивната жалба срещу тях и да потвърди обжалваното решение, което считат за правилно

и законосъобразно, в частта, с която са отхвърлени предявените искове срещу евентуалните ответници. Претендират разноски за въззивното производство.

Въззивната жалба е подадена от лице имащо право и интерес от обжалване, срещу подлежащо на обжалване решение, в законоустановения срок и е допустима, поради което подлежи на разглеждане по същество.

На основание чл. 269 от ГПК, въззивният съд след служебно извършена проверка на решението установи, че то е валидно и допустимо в обжалваната част.

Въззивният съд приема за установено от фактическа страна, следното:

Първоинстанционният съд правилно е установил фактите по делото и страните не спорят, че с влязло в сила решение от 01.01.2017г. по гр.д. № 4424/2015г. по описа на СГС, ЗД „Бул Инс” АД е осъден да заплати на С. Т. Б. сумата от 60 000 лв., представляваща застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди, настъпили в резултат на ПТП на 05.07.2014г. на пътен възел с път 66 037, виновно причинено от водача К. А. И. управлявал лек автомобил „БМВ“ с рег.

№ *****, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на деликта - 05.07.2014г. до окончателното ѝ издължаване. В

мотивите на това решение СГС е приел, че има съпричиняване от водача И. Т., но ответникът отговорил в пълен размер и е присъдил обезщетение без да отчита съпричиняване. ЗД „Бул Инс” АД е изплатил на пострадалия главница в размер на 60 000 лева, законна лихва в размер на 18 737,85 лева, 1 638 лева разноски и 5 401,04 лева такси, по образуваното изп. дело № 20178100400412, по описа на ЧСИ Н. Н.. От констативен протокол за ПТП с пострадали лица, протокол за оглед на местопроизшествието и скица, всички от дата 05.07.2014г., се установява механизмът на процесното ПТП настъпило в 14,40 часа на 05.07.2014г. на третокласен път 66037 в посока от гр. Стара Загора в дясната пътна лента към пътен възел тип полудетелина с второкласен път II-66 и към с. Еленино. Лекият автомобил управляван от К. И. се блъснал в трактора управляван от И. Т., който не спрял на знак Стоп. Пострадали са четири лица, сред които и пътникът в лекия автомобил - С. Т. Б.. Видно от представените две епикризи на пострадалия Б. се установява, че в периода от 05.07.2014г. до 23.07.2014г. и от 12.08.2014г. до 18.08.2014г. бил в болница, но второто хоспитализиране е с диагноза пневмония и към 03.09.2014г. е в добро състояние. Според заключението на вещото лице Т. С., изготвило съдебно-медицинската експертиза, С. Б. е получил травматични увреждания – контузия и разкъсно-контузна рана на главата, счупване на двете бедрени кости и счупване на вътрешната част на дясната голямопипицална кост, но можело да се приеме, че след 03.09.2014г. е настъпило пълно възстановяване на здравословното му състояние. От заключението на вещото лице А. А., изготвил съдебно-техническата експертиза, се установява механизмът на процесното ПТП – тракторът е навлязъл в лентата за насрещно движение, където е настъпил челен кос удар с лекия автомобил, който се отклонил наляво, излязъл от пътното платно и се установил в покой. Според вещото лице, скоростта на трактора към момента на удара била 18 км./ч. и нямало данни да е спрял на знак Стоп.

Според вещото лице, водачът на л.а. БМВ се е движел над допустимата скорост от 40 км/ч., но не може да установи с колко е била превишена скоростта, но до 95 км/ч. е можел да избегне удара. Водачът на лекия автомобил е избрал по-малката опасност и почти е успял да заобиколи трактора, като е навлязъл в левия за него банкет.

При така установената фактическа обстановка въззивният съд приема от правна страна, следното:

В частта, с която са уважени евентуалните искове за сумата от 9 000 лева срещу ответниците физически лица и ищецът е осъден да им заплати сума в общ размер на 2 485 лева, представляващи разноски за първоинстанционното и предходното въззивно производство, решението не е обжалвано и е влязло в сила, на основание чл. 296, т. 2 ГПК.

В процесната хипотеза по аналогия от правото приложение следва да намери разрешението дадено в т. 2 от Тълкувателно решение № 2 от 06.06.2012г. по тълкувателно дело № 2/2010г. на ОСТК на ВКС: „Истинността на твърдението на ищеца за притежавано изискуемо притезание, срещу конкретния ответник, което е останало неудовлетворено от последния, е въпрос на основателност на иска, а не на неговата допустимост, именно поради презюмиран при всеки осъдителен иск интерес със самото му заявяване, щом законът го допуска.“

По иска срещу Гаранционен фонд:

Предмет на правния спор във въззивното производство по иска срещу предпочитания ответник, е материалноправната легитимация на застрахователя да претендира от Гаранционен фонд, заплащането на съответна част от заплатено застрахователно обезщетение на увреденото лице.

За да отхвърли предявеният иск за главница срещу Гаранционния фонд, първоинстанционният съд приел, че предвид настъпилото на 05.07.2014г. ПТП, приложимият закон за процесните правоотношения е КЗ/отм./. Изложил е решаващи мотиви, че липсва законова разпоредба, по силата на която при заплащане на застрахователно обезщетение по застраховка ГО, застрахователят да се суброгира в правата на увреденото лице – пострадало при ПТП. Приел, че липсва правно основание за възникване на солидарна отговорност между ищеца и предпочитания ответник, който отговарял само спрямо увреденото лице и в изрично уредените хипотези на чл. 288 КЗ/отм./. В подкрепа на горните изводи била и разпоредбата на чл. 501, ал. 1 от новия КЗ, че застрахователят встъпил в правата на застрахования срещу виновния водач, който е управлявал моторно превозно средство, за което нямало сключена задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, нямал право на вземане срещу Гаранционния фонд по чл. 518 КЗ.

Неоснователно е твърдението на въззивника, че в чл. 265, ал. 2 КЗ/отм./ нямало забрана да се предяви претенция срещу Гаранционния фонд, от застрахователя изпълнил неговото задължение по чл. 288 КЗ/отм./. Законодателят изрично е уредил правото на увреденото лице да претендира обезщетение от Гаранционния фонд, при липса на валидно сключена застраховка гражданска отговорност на делинквента. Това са императивни правни норми,

които не подлежат на разширително тълкуване и не могат да обосноват суброгиране в правата на увреденото лице от застрахователя по сключена застраховка гражданска отговорност на единия от виновните водачи.

Законодателят не е уредил възникване на солидарна отговорност между застрахователя заплатил обезщетение на увреденото лице по застраховка ГО по вина на един от водачите причинил ПТП и Гаранционния фонд при липса на такава застраховка. Изключено е възникване на солидарна отговорност при липса на изрична законова разпоредба, която да урежда наличието на основание за нейното възникване, на основание чл. 121, пр. първо ЗЗД. Неоснователно е твърдението на въззивника, че щом Гаранционният фонд имал задължение да заплати щетите на увреденото лице причинено от делинквента без застраховка ГО, то застрахователят е платил чуждо задължение за това обезщетение и имал право да репарира тези вреди от фонда. Застрахователят не е изпълнил чуждо задължение, а собственото си задължение по договор за застраховка, поради което общите правила уредени в разпоредбата на чл. 74 ЗЗД не могат да намерят приложение.

По същите съображения са неоснователни и твърденията на въззивника, че липсата на уредена от закона или договора солидарна отговорност между ищеца и фонда, не освобождавала последния от задължението му да заплати процесните суми на основание чл. 59 ЗЗД. Липсва законова разпоредба, по силата на която да възниква задължения от фонда към застрахователя, който е заплатил застрахователно обезщетение по валидно сключен договор за застраховка Гражданска отговорност. Единствено в хипотеза на липса на валидна застраховка гражданска отговорност и заплатено застрахователно обезщетение на увреденото лице от застрахователя, последният има основание да претендира връщане на заплатеното от Гаранционния фонд. Предявеният иск срещу предпочитания ответник е неоснователен и правилно е отхвърлен от първоинстанционния съд.

По евентуалните искове срещу физическите лица – В. И. Т., С. И. Т. и Д. И. Т./наследници по закон на починалия в хода на делото първоначален ответник – И. Т./:

Предмет на правния спор във въззивното производство по иска срещу евентуалните ответници, е размерът на неимуществените вреди и степента на съпричиняване между водача на лекия автомобил и водача на трактора, за сумата над 9 000 лева до 30 000 лева.

Невярно е твърдението на въззивника, че първоинстанционният съд е допуснал съществено нарушение на съдопроизводствените правила, като е обсъдил преклудирани и процесуално недопустими възражения на ответниците – наследници по закон, които били изложени в становище от 12.04.2022г. И. Т. още с отговора на исковата молба е оспорил твърдението на ищеца, че е нарушил правилата на движение като не е спрял на знак Стоп, с което е оспорил и правопроизводящия факт на съпричиняването. Ето защо, първоинстанционният съд не се е произнесъл по преклудирани възражение на ответниците.

При обсъждане на доказателствата по делото първоинстанционният съд е изложил съображения, че приема за доказано, че водачът на трактора не е спрял на знак Стоп, но поради високата над допустимата и несъобразена скорост на водача на лекия автомобил е

настъпило процесното ПТП. Приел, че има съпричиняване от водача на трактора при съотношение 30/70, поради което водачът на трактора би носил отговорност за 30 % от дължимото обезщетение. В доказателствена тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване, наличието на съпричиняване по отношение водача на трактора - И. Т., на основание чл. 154, ал. 1 ГПК. При безспорно установения от вещото лице механизъм за настъпване на процесното ПТП, само в хипотеза на едновременно спиране на знак Стоп от водача на трактора, спазване на указаната с пътен знак ограничение на скоростта от 40 км/ч. и дори при скорост от 95 км/ч. би било възможно да се избегне удара между процесните МПС. Според настоящия съдебен състав, многократното превишаване на максимално допустимата скорост поне с над 55 км/ч. и липсата на предприета маневра за спиране са довели до настъпване на ПТП, което не е могло да бъде избегнато дори и тракторът да беше спрял на знак Стоп. Това би променило единствено началната скорост, с която тракторът е потегли след спиране и нямаше да е достигнал установената от вещото лице скорост от 18 км/ч., допринесла за настъпване на удара между двете МПС. Ето защо, максималният процент на съпричиняване на водача на трактора не може да превишава съотношението от 30/70. Над уважената част от 9 000 лева до претендирания размер от 30 000 лева, исквете срещу евентуалните ответници са неоснователни и правилно са отхвърлени от първоинстанционния съд.

По искането на страните за разноски:

Предвид изхода на правния спор, въззиваемият/ответникът – Гаранционен фонд има право на разноски за въззивното производство. Предпочитаният ответник се представлява от юрисконсулт, поради което неговото възнаграждение следва да се определи от въззивния съд, на основание чл. 78, ал. 8 ГПК. Законодателят е предоставил на съда правото на преценка, като е определил минимум от 100 лева и максимум от 300 лева, който може да се увеличи от съда, ако материалният интерес е над 10 000 лева, в случая е над тази сума, но се претендират 300 лева. На основание чл. 78, ал. 8 от ГПК във вр. с чл. 37 от ЗПП във вр. с чл. 25, ал. 1 и 2 от Наредбата за заплащането на правната помощ, съдът определя размер на юрисконсултско възнаграждение от 300 лева за въззивното производство.

Въззиваемите/ответниците - В. И. Т., С. И. Т. и Д. И. Т. претендират разноски за въззивното производство за платено адвокатско възнаграждение в размер на 1 700 лева, което е договорено и реално платено в брой, съгласно отразеното в договора за правна помощ/л. 29/ и съобразно т. 1 от ТР № 6/2012г. на ОСГТК на ВКС.

Неоснователно е възражението на въззивника за прекомерност по реда на чл. 78, ал. 5 от ГПК. Размерът на уговореното възнаграждение в общ размер на 1 700 лева не е прекомерен, при нормативно определен минимум от по 1 160 лева за всеки един от тримата ответници.

Въззивният съд напълно споделя фактическите констатации и правните изводи на първоинстанционния съд в останалата част, които са изключително подробни и ясни, и е ненужно да се преповтарят, поради което препраща към тях, на основание чл. 272 ГПК.

Така мотивиран, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 910 от 21.07.2022г., постановено по т.д. № 20221100900520 по описа на СГС 2022г., т.о., VI-18 състав, в частта, с която е отхвърлен главният иск на ЗД „БУЛ ИНС“ АД, ЕИК 831830482 срещу Гаранционен фонд, за сумата от 30 000 лева, представляваща половината от изплатеното от ищеца застрахователно обезщетение за неимуществени вреди, присъдено с влязло в сила решение по гр.д. № 4424/2015г. по описа на СГС, на С. Т. Б. – пострадал пътник в лек автомобил „БМВ“, с рег. № *****, при ПТП настъпило на 05.07.2014г., цялото в общ размер на 60 000 лв., причинено по вина на двамата водачи, включително на водача на колесния трактор „МТЗ“ № *****, както и в частта, с която са отхвърлени осъдителните искове срещу евентуалните ответници – В. И. Т., ЕГН *****, С. И. Т., ЕГН ***** и Д. И. Т., ЕГН *****/конституирани в качеството им на законни наследници на първоначалния ищец – И. Д. Т./, за сумата над 9 000 лева до 30 000 лева, представляваща съответна част от изплатеното от ищеца застрахователно обезщетение за неимуществени вреди, присъдено с влязло в сила решение по гр.д. № 4424/2015г. по описа на СГС, на С. Т. Б. – пострадал, като пътник в лек автомобил „БМВ“, с рег. № *****, при ПТП настъпило на 05.07.2014г., цялото в общ размер на 60 000лв., причинено по вина на двамата водачи, включително на водача на колесния трактор „МТЗ“ № *****.

ОСЪЖДА „БУЛ ИНС“ АД, ЕИК 831830482 да заплати на Гаранционен фонд, Булстат 12144665 сумата от 300/триста/ лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивното производство.

ОСЪЖДА „БУЛ ИНС“ АД, ЕИК 831830482 да заплати на В. И. Т., ЕГН *****, С. И. Т., ЕГН ***** и Д. И. Т., ЕГН ***** сумата от 1 700/хиляда и седемстотин/ лева, представляваща разноски за въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС, в едномесечен срок от връчването му на страните и при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____